

иде прѣселването въ него на земеделчески съмейства отъ други окрѣзи на България, на първо мѣсто отъ Кюстендилския и Вратчанския (вжъ „Изл. за съст. на Шум. окр., 1906—1907, 76). Ето още едно явление достойно за внимание и противопоставимо на мнимитѣ чисто економически импулси за прѣзкожвно емигриране.

Още отъ самия фактъ, че България, разполагайки съ 96346 кв. км. земя, има само 4 милиона и нѣщо население, говори до колко тя е слабо населена и още по-слабо обработвана.

Отъ тия 96346 кв. км. или 9634550 хектара земя работната площадъ се разпрѣдѣля така: прѣзъ земеделческитѣ години 1905—1906 сме имали *орна земя* (ниви, зеленчукови градини, бостани, угари и орници) 3147542 хектара *засадена земя* (лозя, гюлища, и градини съ овощни и черничеви дървета) 108060 хектара, а *естественни ливади* — 348174 хектара. По вече отъ половината на цѣлото пространство на България (63<sup>0</sup>/<sub>100</sub>) остава *неработена*! Тази частъ се заема отъ горитѣ, меритѣ, пасбищата, застроената земя и *непроизводителната*. Горитѣ съставляватъ 30<sup>0</sup>/<sub>100</sub> отъ цѣлото пространство, а непроизводителната земя — 25<sup>0</sup>/<sub>100</sub> (ср. Кар. Г. Поповъ, „Краткъ статист. сборникъ“, стр. 76, cit. Г. П. Минчевъ, въ Спис. на Бѣлг. Ик. Дво, 1908 год., кн. 5 и 6, стр. 315). По културностъ на почвата въ сравнение съ другитѣ държави България държи сръднѣо мѣсто, и то защото идящитѣ слѣдъ нея въ тая посока държави посочватъ главно природни неизгоди за своята некултурностъ (Швеция, Норвегия и т. н.). Ако вземемъ за норма процента на неорната, безъ непроизводителната, частъ отъ повърхността, напр. на Франция (при 15.8<sup>0</sup>/<sub>100</sub> гори), то у насъ биха се разработили още 1483720 хектара или 14837 кв. км. земя; а при норма сжщия процентъ на Швейцария (при 20.6 <sup>0</sup>/<sub>100</sub> гори), бихме разработили още